Arhiepiscopia Aradului

Protopopiatul Arad

Parohia „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” Sântana I

A. ISTORICUL COMUNITĂŢII PAROHIALE. [PREZENTARE GENERALĂ A LOCALITĂŢII D.P.D.V. GEOGRAFIC, ISTORICO-DEMOGRAFIC, ARHEOLOGIC, CULTURAL, ECONOMIC, MONUMENTUL EROILOR] Oraşul Sântana e aşezat în vestul ţării între 46 şi 47 grade latitudine nordică şi 21 şi 22 grade longitudine estică. Socotind cu aproximaţie coordonatele comunei ar fi cam 46 grade şi 20 min. latitudine nordică şi 21 grade şi 25 min. longitudine estică întinzându-se de la nord la sud pe distanţa de 13.850 m, şi de la vest la est pe distanţa de 9 km.Tot referitor la problemele geografice, începând din anul 1950 comunei Sântana i s-a lipit Comlăuşul şi de atunci se numesc împreună Sântana, care din anul 2003, în urma unui referendum, a fost declarată oraş. Actuala localitate Sântana provine din aşezarea mai veche Komloş, care e amintită prima dată în listele de zeciuială papală din anul 1334, când, împreună cu alte sate aparţinea arhidiaconatului catolic de la Pâncota, iar după 1561 aparţinea administrativ de cetatea Ineu. În anul 1567, întreg comitatul Zarandului, de care aparţinea şi Comlăuşul, cade sub stăpânirea turcilor. În urma războaielor se constată o decădere economică a comitatului Zărand şi respectiv a Comlăuşului care, după 1645, este menţionat ca pustă (cătun).Întreg teritoriul oraşului se leagă de un element foarte important - Câmpia Tisei. Condiţia naturală unică de relief, structură geologică, climă şi sol, creează premise favorabile pentru plantele de stepă. Relieful oferă posibilităţi prielnice agriculturii, ceea ce a dus în trecut la câştigarea celor mai însemnate titluri în probleme de agricultură, şi putem aminti în mod special fostele Cooperative Agricole din Sântana, care i-au adus mare renume în întreaga ţară. Prin aşezarea sa, oraşul Sântana e supus influenţelor umede, vestice, oceanice şi a maselor de aer umezite sudice. Acest climat fereşte această zonă de secetele îndelungate şi periculoase ce se produc în alte părţi ale ţării şi împreună cu solurile ajută aceste localităţi la practicarea celor mai importante culturi agricole. Sub raport hidrografic regiunea Sântanei e

absolut lipsită de ape curgătoare. Faţă de centrul de judeţ, municipiul Arad, Sântana se află la o distanţă de 21 km. Parohia ortodoxă română cu hramul „Sfântul Mucenic Gheorghe”, potrivit, matricolelor aflate, a luat fiinţă în anul 1926 pentru cele 30 familii de funcţionari, prin stăruinţa preotului Bujor Galiş, a cumnatului său, notarul Ardelean Alexe, a preotului Ioan Suciu şi a lui Mihai Pleşu, directorul Gimnaziului înfiinţat în anul 1768. De la început, s-a amenajat o capelă în localul gimnaziului care a funcţionat până în anul 1948, mutându-se apoi într-o casă germană, iar apoi în anul 1960, în casa unui credincios basarabean până în 1974, când s-a putut intra în biserica cea nouă. În trecut, parohia a aparţinut de protopopiatul Șiria, până in anul 1950, apoi de Chişinău Criş până în anul 1961, iar acum de Arad.

B. ISTORICUL BISERICII PAROHIALE. [ISTORIA ZIDIRII EI] Biserica este construită în stil arhitectonic românesc, cu trei turle, una în mijloc (aici este clopotniţa cu trei clopote) şi alte două laterale. În anul 1968, odată cu noua împărţire administrativ-teritorială, Sântana va face parte din judeţul Arad. În martie 1969, este dată decizia de construire a bisericii ortodoxe din Satul Nou. În 1972, emiţându-se autorizaţia de construcţie, încep lucrările de construire a Bisericii Ortodoxe din Satul Nou, sub formă de cruce. În anul 1972, luna octombrie, începe construirea clădirii bisericii din strada Ioan Creangă, lucrarea terminându-se la 1 decembrie 1973, datorită strădaniei preotului paroh iconom stavrofor Andrei D. Triteanu şi cu ajutorul primit de la Patriarhie, Departamentul Cultelor (inspector Ioan Perianu), CAP Sântana (preşedintele Goina Gheorghe), SMA Sântana şi de la credincioşi. [ARHITECTURA. PLAN, DIMENSIUNI, MATERIALE DE CONSTRUCŢIE] Zidăria a fost executată de echipa de constructori de la Cooperativa de Consum Sântana, condusă de Knapp Anton, biserica având 30 m lungime, 8 m lăţime, 27 m înălţime. Materialele folosite la ridicarea bisericii: cărămidă şi beton. [PICTURA] Pictura bisericii a fost realizată în stil neobizantin, în tehnica frescă de către pictorul Gheorghe Costurin din Bucureşti, iar sculptura iconostasului, dăruit de familia Mihai Martin din Ineu, a fost realizată de către sculptorul ieşean Gheorghe Crîşmariu. [OBIECTE VECHI DE CULT, MANUSCRISE ŞI

CĂRŢI VECHI] Biserica nu deţine obiecte de valoare. [ŞIRUL PREOŢILOR] Bujor Galiş (1926), Ioan Suciu (1926-1929), Petru Brad (1929-1930), Gheorghe Mărcuş (1930-1934), Nestor Popa (1934), Gheorghe Vălean (1934-1937), Nestor Popa (1937-1938), Romul Bora (1938-1950), Ioan Pavel (1950-1952), Teodor Handra (1952-1967), Andrei Triteanu (1967-1980), Eftimie Dobrean (1980-2014), Nicolae Rădulescu, din anul 2014.

C. CIMITIRUL. Parohia deține un cimitir parohial constituit pe terenul donat de administraţia locală cu titlul de folosinţă veşnică în anul 1968, (aprox. 5 ha), fiind intabulat pe parohie în anul 2010. Nu există personalităţi de seamă înmormântate în cimitirul parochial.

D. ACTIVITĂŢI CULTURALE ŞI FILANTROPICE ÎN TRECUT În trecut nu au fost menţionate activităţi culturale remarcabile, dar preoţii înaintaşi au sprijinit formarea tinerilor în şcolile teologice, aceştia participând la diverse întruniri şi la serbările ocazionale (Paşti, Crăciun), unde s-au desfăşurat şi acţiuni filantropice.

E. PROFILUL ACTUAL AL PAROHIEI Actualmente se întreprind activități de ajutorare a celor mai nevoiași, parohia dispunând și de o clădire ce este pusă la dispoziția credincioșilor, unde se fac parastase, agape, repetiţii la corul bisericii, întâlniri cu tinerii, etc.

F. DATELE DE CONTACT ALE PAROHIEI. [HRAM] „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe" [ADRESA] Sântana, str. Ion Creangă, nr. 14, jud. Arad [OFICIUL PAROHIAL] Telefon: 0257 462 215

BIBLIOGRAFIE:

1. Ciuhandu Gheorghe - ,,*Românii din Câmpia Aradului de acum două veacuri*", Arad, 1940;

2. Arad. Monografie, Ed. Sport - Turism, Bucureşti, 1979;
3. ,,*Aradul - prezenţă permanentă în istoria patriei"*, Arad, 1978;
4. Suciu Coriolan - Dicţionar istoric al localităţilor din Transilvania, vol. I, 1986;
5. Popeangă Vasile - ,,*Un secol de activitate şcolară în părţile Aradului"*, 1721-1821, Arad, 1974;
6. Sinescu Victoria - ,,*Geografia populaţiei şi a forţei de muncă din cadrul comunei Sântana"* (lucrare ştiinţifico-metodică pentru obţinerea gradului didactic I), 1986;
7. Triteanu Andrei - Istoricul parohiei ortodoxe române Sântana, în „Cartea de aur" a parohiei ortodoxe române Sântana, 1978.